

Чинне законодавство про соціальне забезпечення передбачає наступні види субсидій: субсидії на оплату жилого приміщення та комунальних послуг, субсидії на придбання житла, субсидії безробітним громадянам для створення власного бізнесу та т.п. *Житлова субсидія* – це державна допомога, спрямована на соціальний захист і підтримку малозабезпечених верств населення в умовах підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги. Субсидія призначається за наявності різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги в межах норм споживання з урахуванням пільг, що надаються, і розміром встановленого Кабінетом Міністрів України обов'язкового відсотка платежу. Крім перерахованих у законодавстві є ряд інших субсидій, які не можуть бути віднесені до соціальних виплат, оскільки не є заходами соціального захисту. Такі субсидії можуть виділятися, наприклад, суб'єктам підприємницької діяльності з метою стимулювання сільськогосподарського виробництва.

В деяких випадках законодавець, бажаючи виключити нецільове використання субсидій, встановлює достатньо складний порядок надання та розрахунку складових її грошових коштів. З метою контролю за правильністю витрачання коштів субсидії законодавець намагається виключити саму можливість отримання особою, якій дана субсидія надається, грошових коштів, які її складають. Особи, які мають право на зазначені заходи державної підтримки, отримують на руки лише іменні сертифікати, а виплата грошових коштів, які складають субсидію, проводиться державою, минаючи утримувачів сертифікатів, безпосередньо їх контрагентам по відповідним операціям (наприклад, продавцям житлових приміщень). Також посилення боротьби з шахрайством при отриманні соціальної допомоги шляхом запровадження нових механізмів оцінювання доходу, відбору справ для обстежень і перевірок, нових підходів до оцінювання матеріально-побутових умов та нових способів збирання доказів для доведення факту шахрайства.

УДК 343.618

Лісіцина Ю. О., здобувач,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
м. Львів, Україна

НАЦІОНАЛЬНІ ЧИННИКИ (ДЕТЕРМІНАНТИ) ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ АБО ТКАНИН ЛЮДИНИ, ДОНОРСТВА КРОВІ

Так звані «національні чинники», у кримінологічному аспекті, характеризують реалії суспільного життя конкретної держави, а у даному випадку – України. До переліку сучасних криміногенних чинників, які

сприяють активізації злочинної діяльності у сфері трансплантації органів або тканин людини, донорства крові на теренах України варто віднести: - зубожіння значної частини населення, у зв'язку з тотальною корупцією у вищих ешелонах влади; - фінансову кризу; - різку девальвацію національної валюти, що спричинило зубожіння значної частини населення; - невпинне зростання зовнішніх боргів України, аж до загрози так званого «технічного дефолту»; - втрата «старих» зовнішніх ринків реалізації вітчизняної продукції на тлі недостатньої сформованості «нових», що істотно знижує надходження іноземної валюти до державного бюджету; - соціальна напруга у суспільстві, з огляду на вимоги кредиторів щодо необхідності підвищення ціни на енергоносії, обмеження соціальних виплат тощо; - додаткове навантаження на витратну частину державного бюджету, з огляду на військові дії на Сході держави; - новий перерозподіл власності між олігархічними структурами, що супроводжується втратою робочих місць, закриттям виробництв, невикплатою заробітних плат тощо; - кількісно-якісне розширення переліку соціально вразливих категорій населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб з територій, де ведуться бойові дії, дітей-сиріт, інвалідів, учасників антитерористичної операції, поранених бійців й осіб, які мають статус учасника антитерористичної операції та ін., які потребують негайного соціального захисту з боку держави; - наявність значної кількості нелегальної зброї у осіб, які не мають на це законного права, що, провокує насильство та, зокрема, викрадення осіб, у тому числі з метою насильницького вилучення органів або тканин людини, донорства крові. Наведені та низка інших криміногенних чинників, про які останнім часом згадується у сучасній науковій літературі та публіцистиці, частково ілюструють складну сучасну криміногенну ситуації в Україні. Значна частина з них – тимчасового характеру.

З огляду на спеціалізацію даного виду організованої злочинної діяльності, цілком виправданою видається посилена увага дослідників до відображення чинників, які пов'язані з недоліками організації медичної діяльності у сфері трансплантології, донорства крові в Україні. На рівні організаційно-правового забезпечення – це недостатність вітчизняної правової основи, що не сприяє подальшому розвитку правових механізмів задоволення попиту у проведенні відповідних операцій. Так, зокрема, у допоки чинних положеннях Законів України «Про поховання та похоронну справу» та «Про трансплантацію органів або інших анатомічних матеріалів людини» належним чином не врегульовано умови й порядок взяття анатомічних матеріалів у померлих осіб у цілях трансплантації, що сприяє зловживанням у цій сфері [1, с. 33]. Недостатня розвиненість мережі сучасних вітчизняних клінік, які спеціалізуються на проведенні операцій щодо пересадки дозволених законодавством органів або тканин людини; відсутність необхідної кількості органів для

трансплантації (за попередніми підрахунками, в Україні щорічно гине 40-60 потенційних донорів на 1 млн. населення, що становить близько 3 тис. донорів, які могли б врятувати життя 10 тис. хворим [2]; недостатність кваліфікованого персоналу, який зміг би забезпечити ефективне проведення відповідних операцій; небажання реанімаційних відділень при нейрохірургічних центрах співпрацювати з легальними центрами трансплантації, що на практиці призводить до їх закриття через відсутність доступу до баз забору органів [1, с. 33]); відсутність державної програми розвитку координації так званого «трупного донорства»; негативне ставлення адміністрацій баз забору органів до цього процесу, через постійні конфлікти з родичами донорів та відсутність системи координації трупного донорства. Все це створює умови для злочинної діяльності у сфері «чорної трансплантології».

На черговому засіданні Президії НАМН України, яке відбулося 9 червня 2015 року у м. Києві, основними причинами відставання трансплантаційної служби України від загальносвітових тенденцій розвитку галузі було визнано: - відсутність функціонуючої трансплантаційної служби, єдиного Національного організаційно-методичного центру трансплантації (аналогу Національної організації трансплантології (Іспанія), Національної служби донорства (Велика Британія та держав Британського домініону тощо); - відсутність державних трансплантаційних центрів, керівництво яких у більшій мірі було б зацікавлене у розвитку високоспеціалізованого та водночас високовартісного методу лікування, на відміну від керівників обласних клінічних лікарень, на базі яких на даний час проводиться трансплантація; - неадекватне фінансування органної трансплантації (наприклад, лише частково фінансувалась модернізація матеріально-технічної бази, не профінансовано створення Єдиної державної інформаційної системи трансплантації); - спотворене уявлення суспільства про трансплантацію, у тому числі у зв'язку з відсутністю суспільного контролю за зазначеною діяльністю; - неадаптовані до соціального середовища положення Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» [3].

Ці та низка інших недоліків спричинили глибоку кризу у вітчизняній трансплантології.

Література

1. Невзоров І. Л. Актуальні проблеми подолання нелегальної трансплантології в контексті боротьби з організованою злочинністю / І. Л. Невзоров, М. Ю. Азаров // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2014. – № 1 (32). – С. 32-34.

2. Устінов О. В. Трансплантація органів в Україні: бути чи не бути? (за матеріалами круглого столу «Сучасний стан і шляхи вдосконалення трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини в Україні»,

м. Київ, 15 липня 2015 р.) // Український медичний часопис від 4 (108) – VII/VIII 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.umj.com.ua/article/88518/transplantaciya-organiv-v-ukraini-buti-chi-ne-buti>.

3. Сучасний стан і шляхи вдосконалення трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів в Україні / Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.moz.gov.ua/ua/portal/Pro_20150626_0.html.

УДК 343.36 (477)

Лосич Т. С., аспірант,
Донецький юридичний інститут МВС України, Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ВИНИ У ЗЛОЧИНАХ З ФОРМАЛЬНИМ СКЛАДОМ

Злочини з формальним складом – це злочини, для визнання яких закінченими достатньо самого факту скоєння суспільно небезпечного діяння. У таких злочинах наслідки не включені в об'єктивну сторону і на кваліфікацію діяння не впливають [2, с. 94].

Суб'єктивна сторона злочину – це ті внутрішні процеси, що відбуваються в психіці осудної особи під час вчинення нею передбаченого кримінальним законом суспільно небезпечного діяння. Утворюючи психічний зміст суспільно небезпечного діяння, суб'єктивна сторона злочину є його внутрішньою (стосовно об'єктивної) стороною. Якщо говорити про злочини з формальним складом, в яких, як вже зазначалося, суспільно небезпечні наслідки перебувають поза межами об'єктивної сторони, і на кваліфікацію впливає лише діяння, стає зрозуміло що вину слід досліджувати лише в діях чи бездіяльності суб'єкта.

На думку А. І. Рарога в злочинах, склад яких не включає наслідки як ознаку об'єктивної сторони, самовпевненість як і непрямий умисел існувати не може, оскільки неможливо говорити про передбачення суспільно небезпечних наслідків чи розрахунок на їх відвернення як результат власних діянь, що вчиняють свідомо та з власної волі [1, с. 53-54]. Такої ж думки дотримуються й В. І. Борисов, С. І. Нежурбіда та інші вчені [3, с. 141-142; 4].

Однак, в юридичній літературі не виключається можливість необережного вчинення злочинів із формальним складом. Так, на думку П. С. Дагеля, Р. І. Міхеєва, А. І. Рарога, Р. В. Вереші та інших науковців, можливим є вчинення злочинів із формальним складом через злочинну недбалість. Психічний зміст злочинної недбалості в злочинах із формальним складом, на їх думку, характеризується відсутністю усвідомлення суспільно небезпечного характеру діяння при наявності